

HOOFDSTUK 1: Inleiding

§1. Wat is multimedia?

definitie

veelzijdig gebruikt + contextafhankelijk

computerwetenschappen:

“computertoepassingen waarin verschillende ‘media’ gebruikt worden

media = spraak, geluid, stilstaand beeld, bewegend beeld, animatie, tekst, ...

+ **interactiviteit**

onderzoeksgebieden

multimediaverwerking en –codering

encoderen en decoderen van audio/beeld/video

compressie van audio/beeld/video

analyse van audio/beeld/video

multimediasystemen en –netwerken

netwerk protocols, internet, ... als én met multimedia

afspeelsystemen (hardware/OS/specs)

client/server en streamen

databanken en multimedia

multimediasystemen en –software

vb. user interface, ...

productie

diverse jobs en functies

technische aspecten

vb. compressie, interactie, implementatie, ...

artistieke aspecten

vb. artiest, GUI designer, schrijver, concept art, ...

lineaire en niet-lineaire multimedia

lineair: geen navigatie, interactiviteit (vaak wel, maar verborgen en niet standaard)

vb. presentatie, film, ...

niet-lineair: aan de hand van interactie met de gebruiker

vb. video games, hypermedia, ...

presentatie

stijlen zeer belangrijk

bepaald door onderzoek naar menselijk zicht
veel onderzoek naar gedaan (vb. marketing)

kleur-principes

niet te veel kleuren

niet als versiering

consistent gebruik van kleuren

contrast

vb. geen roze tekst op rode achtergrond

geen donkere achtergrond met lichte letters, maar omgekeerd

inverse kleuren (voor contrast)

$K = (R, G, B)$

$K' = (255-R, 255-G, 255-B)$

lettertype

groot genoeg lettertype + weinig tekst tegelijkertijd

zeker bij vb. presentatie

schreefhebbend vs. schreefloos

schreefhebbend: lange tekst, ...

schreefloos: presentatie, website, ...

§2. Geschiedenis van multimedia

1945 – Artikel ‘*Memex*’

door Vannevar Bush
al enkele basisconcepten van hypertext
rechtstreekse inspiratiebron voor latere ontwikkeling

1960 – Introductie term ‘*hypertext*’

door Ted Nelson

1967 – Oprichting *Architecture Machine Group* aan MIT

door Nicholas Negroponte

1968 – Voorstelling *On-line System (NLS)*

door Douglas Engelbart
primitieve hypertext-applicatie

1969 – *FRESS*

door Ted Nelson en Andries van Dam (Brown Universiteit)
primitief hypertext systeem en –editor

1985 – Oprichting *MIT Media Lab*

door Nicholas Negroponte en Jerome Wiesner
opvolger van de Architecture Machine Group

1989 – Voorstelling *World Wide Web*

door Tim Berners-Lee en Robert Cailliau (CERN, Geneve)

1990 – Successen *Apple Multimedia Lab*

door Kristina Hooper Woolsey
van Apple en later terug gestopt

1991 – Aanvaarding MPEG-1 als digitaal beeld standaard

voorloper van MPEG-2, MPEG-4,... in jaren ‘90

1991 – Opkomst PDA’s

wijzigend computergebruik t.o.v. MM (mobiel, klein scherm)
geschiedenis:

Palm vs. Compaq

Compaq alliantie met Microsoft => Palm weg

Compaq overgenomen door HP

1992 – Aanvaarding JPEG als standaard voor digitale beeldcompressie

voorloper van JPEG2000

1993 – Productie *NCSA Mosaic*

door National Center for Supercomputing Applications (University of Illinois)
eerste volledige browser
MM in al zijn vormen over hele wereld sturen!

1994 – Productie *Netscape*

door Jim Clarck en Marc Andreessen
geschiedenis:

concurrentie met IE

proces tegen Microsoft <-> laten rekken en iedereen overgestapt

neergang

Mozilla project (Open Source)

1996 – Introductie DVD Video

1998 – XML 1.0 als W3C Recommendation

1998 – Opkomst MP3-spelers

§3. Standaardisatie

W3C-standaarden

standaard: open en gratis beschikbaar

<-> gebruik: NIET altijd gratis (wegens patenten)
verantwoordelijkheid bij gebruiker (disclaimer)

procedure

1. standaardisatiecomité geeft requirements uit voor bepaalde toekomstige standaard
2. markt reageert + dienen elk hun 'oplossing' in markt = bedrijven, universiteiten, onderzoeksgroepen competitieve fase
3. standaardisatiecomité vergelijkt en test ze a.d.h.v. *core-experiments* vaak vele verschillende beter op andere deelaspecten
4. standaardisatiecomité kiest die beste delen + brengt partners samen (proberen)
5. partners werken samen om tot geheel te komen
<-> nog steeds veel (eigen)belangen en discussies
coöperatieve face
6. testen + publiceren van standaard
<-> onderliggend vele patenten

MPEG (ISO)-standaarden

MPEG verplicht patenten van meewerkende entiteiten

standaard: open en tegen (kleine) betaling

<-> gebruik: NIET altijd gratis (wegens patenten)

procedure

5. <analoog W3C>
6. testen + klaar voor publicatie
7. standaardisatiecomité vraagt naar patenten
verplicht op ALLE geïntegreerde technologieën
patent = teken van engagement + geloof in eigen technologie
want toen shitload aan nutteloze + ongebruikte standaarden
8. publicatie

video-standaarden

huidige standaarden

analoge TV: NTSC (VS) en PAL (EU) en SECAM (Fr.) + niet compatibel!
digitale TV: MPEG-2
DVD: MPEG-2
Blu-ray: MPEG-2 of H.264/MPEG-4 ACV

geschiedenis

MPEG-2 = enorm succes
standaardiseren van decoder
= vanuit consument standpunt (vb. mp3 speler)
<-> encoder niet gestandaardiseerd!!
=> concurrentie blijft mogelijk
testen v/e device = bitstream door decoders laten lopen

MPEG-4 AVC

door MPEG (ISO) en ITU (VN)
opvolger MPEG-2 en backwards compatibel
=> geen onmiddellijke overstap voor content providers nodig
tot 40% bitreductie mogelijk
maar niet altijd, want afhankelijk van encoder!

bemerkingen

open vs. gratis

standaarden vaak open = vrij te bekijken (evt. tegen vergoeding)
toch gepatenteerd => voor gebruik misschien betalen!

gepatenteerd vs. te betalen

vaak onderliggende patenten als verdedigingsmechanisme
want alle rechten bij maker (vb. latere versies)
maar toch gratis voor normale gebruikers

§4. Metadata

wat

= 'data over de (multimedia)data'

vaak XML

vb. maker, regisseur, componist, keywords, rating, GPS locatie, ...

nut

zeer belangrijk voor latere archivering/opslag

geldt als fiche voor MM-bestand

gebruikt voor opzoekingen in MM-databanken

als textuele data/info 'op' audio, video en beeld

makkelijker te lezen en te interpreteren

<-> afleiden uit groot, lang en zwaar bestand

aanmaken

bij creatie van het MM-project!!

reden 1:

later moeilijker te achterhalen

dan uit bestand halen of door onderzoek

= arbeidsintensief + kostelijk

reden 2:

later hele archieven tegelijk voorzien

dan zeer dure operatie, dus zelden rendabel

§5. XML technologieën

XML

= 'Extensible Markup Language'

standaard voor definiëren van formele mark-up talen
representatie van gestructureerde gegevens
platte tekst

meta-taal

uitbreidbaar

zelf 'standaarden' maken, afspreken, en vastleggen via DTD en XSD

vereenvoudiging zeer complexe SGML
specifiek voor WWW

te herkennen door computers (parsen) én door mens (leesbaar)

strikte scheiding inhoud <-> opmaak

geen opmaak in XML bestand

opmaak door externe stylesheet (XSL, CSS)

opmaak door transformeren naar XHTML, PDF, WordML, ... (XSLT)

SMIL

'Synchronized Multimedia Integration Language'

doel: MM-presentaties definiëren in XML

verschillende vorm

temporeel: wanneer wat tonen?

spatiaal: waar wat tonen?

nog weinig ondersteund

niet door vb. browsers

wel al door media players

§6. VRML

VRML

= Virtual Reality Modelling Language (“Virmel”)

doel: objecten beschrijven in 3D wereld (VRML world)
bevat enkele elementaire bouwstenen om mee te bouwen
laat deze objecten (met elkaar) interageren

standaard

vrij beschikbaar

<-> gepatenteerd

beschrijft elementaire blokjes + hoe ermee te bouwen + hoe ermee te interageren

succes vanaf MPEG-4

daar objecten apart uit film halen + apart coderen

nood aan “scenebeschrijving”

= hoe staan objecten t.o.v. elkaar

beetje gebaseerd op SMIL

niet enkel wat zit waar en wanneer

ook samenstelling door bouwmogelijkheden

VRML-shapes

soort klassestructuur van type nodes (= hiërarchie)

shape-node

generische node van alle objecten in VRML

vb. Box, Sphere, zijn geometry nodes

material-node

bevat eigenschappen van oppervlakte v/e object

kleur v/h object

transparantie v/h object

texture-node!

texture-node

doel: textures “mappen” op een 3D-object

ImageTexture / MovieTexture

PixelTexture (ook soort figuur, maar pixel per pixel doorsturen)

VRML-world

bevat algemene opties/eigenschappen

camera/point of view

instelbaar

positie, rotatie, hoek

belichting

3 soorten

DirectionalLight

bepaalde richting (evenwijdige lichtstralen)

gehele scene belicht

PointLight

lichtbron 'in' de scene (klein object)

in alle richtingen (diffuus)

SpotLight

lichtbron 'in' de scene (klein object)

in bepaalde richting + breedte

achtergrond

instelbaar

panorama

texture plakken op randen v/d wereld

grote kubus rond de VRML-wereld

interactie en animatie

a.d.h.v. geïnterpreteerde taal bij VRML

=> zeer traag

=> nooit gebruikt

vaak apart via externe toepassing/taal implementeren